

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НН ІНСТИТУТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

директор навчально-наукового
інституту культури і мистецтв
проф. Олена УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ

_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОЛЬОРОЗНАВСТВО

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Освітня-програма /Образотворче мистецтво. Станковий живопис

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННІ культури і мистецтв
« 30 » серпня 2024 р.

Голова Олександр РУДЕНКО

Розробник:

Капран О.В. – старший викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол № 1 від « 26 » серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри
образотворчого мистецтва та дизайну
кандидат мистецтвознавства, доцент

Наталя КОХАН

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
I-й			
Семестр			
1-й		2-й	
Практичні, семінарські			
40 год.		-	
Самостійна робота			
48 год.		-	
Консультації:			
2		-	
Вид контролю: залік			
залік	-		
Загальна кількість годин - 90			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Нормативна навчальна дисципліна «Кольорознавство» є складовою професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», змістом якої є знайомство з властивостями кольорів, та основними законами їх гармонійного поєднання.

Вивчення курсу «Кольорознавство» передбачає засвоєння студентами спеціальності ОТМ певного обсягу знань та навичок в галузі кольорової гармонії, етапів історичного розвитку кольорових систем, символіки кольору, ознайомлення та оволодіння студентами технікою поєднання кольорів, реалізацію творчого потенціалу студентів у процесі створення оригінальних творчих робіт в техніці кольорової графіки та підготовку студентів до майбутньої художньої діяльності. Вивчення програмного матеріалу даної дисципліни, як і інших спеціальних дисциплін, сприяє оволодінню загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво. Станковий живопис».

2. Передумови для вивчення дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Кольорознавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки напряму 02 культура і мистецтво. Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння знань о властивостях кольорів, оволодіння прийоми акварельного живопису та

кольорової графіки. Отримання практичних навичок при роботі з фарбами передбачає початкову підготовку студента зі спеціальних дисциплін, а саме: студент повинен мати уявлення про закони композиції, володіти основами малюнка, володіти початковими навичками в області живопису.

3. Результати навчання за дисципліною

Курс «Кольорознавство» передбачає отримання практичних навичок при роботі з фарбами, опанування прийомами поєднання кольорів, засвоєння певного обсягу знань та навичок в галузі кольорової гармонії.

<p>Знання: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Знати основні етапи ведення роботи над колористичною композицією, застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.</p> <p>Уміння: Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища; професійно грамотно організувати послідовність виконання творчого задуму, вміти застосовувати знання з кольорової гармонії, розробляти композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.</p> <p>Комунікація: володіння основами професійної мовленнєвої культури при навчанні образотворчого й декоративно-прикладного мистецтва</p>	<p>ПРН 1</p>	<p>Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного колористичного образу.</p>
<p>Знання: Здатність застосовувати знання особливостей гармонійного поєднання кольорів при веденні роботи над колористичною композицією.</p> <p>Уміння: Здатність оволодівати різними методами, техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями, володіти практичними навичками у галузі кольорознавства, вміти гармонійно поєднувати теплі та прохолодні кольори при зображенні предметів навколишнього середовища, використовувати знання на практиці під час вивчення, аналізу та виконання творчих завдань</p> <p>Комунікація: пояснювати фахівцям і не фахівцям основні закономірності розвитку образотворчого й декоративно-прикладного мистецтва</p>	<p>ПРН 2</p>	<p>Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання з методики викладання образотворчого й декоративного мистецтва у практичних ситуаціях</p>
<p>Знання: Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, знання колористичних виразних засобів та прийомів використання різних колористичних</p>	<p>ПРН 5</p>	<p>Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення</p>

<p>матеріалів, етапі історичного розвитку кольорових систем .</p> <p>Уміння: Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва; застосовувати сучасні художні матеріали у роботі, вміти передавати світлотіні градації кольору.</p> <p>Комунікація: здатний до ефективної комунікації в процесі навчання образотворчого мистецтва</p>		і виконувати їх у відповідних техниках та матеріалах.
<p>Знання: Здатність генерувати нові ідеї, виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, знати основні історичні етапи розвитку кольорознавства - науки яка вивчає колір, як явище культури.</p> <p>Уміння: Здатність використовувати базові знання з композиційної побудови художнього твору, визначати художні складові мистецьких течій, художньо-технічні прийоми; категорії художніх засобів.</p> <p>Комунікація: здатний пояснити та інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. пояснити основні закономірності розвитку мистецтва і шляхи вирішення його глобальних проблем.</p>	ПРН 8	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.
<p>Знання: Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; вітчизняних і світових сучасних тенденцій у використанні художніх творів, знати символіку кольору, властивості кольорів їх назви та класифікацію</p> <p>Уміння: Здатність використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності.</p>	ПРН 21	Застосовувати сучасні художні матеріали у роботі, оформлювати твори образотворчого й декоративного мистецтва, організовувати і проводити мистецькі виставки

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
<p>A 90-100 балів Відмінно</p>	<p>Оцінка «відмінно» передбачає що практичні роботи по кожному з завдань виконані грамотно в необхідний термін, відповідають технічним вимогам, демонструють відмінне володіння відповідними прийомами та техніками, якісне виконання практичних та самостійних завдань.</p>
<p>B 82-89 Добре</p>	<p>Оцінка дуже «добре» виставляється якщо роботи по кожному з завдань демонструють дуже добре володіння відповідними прийомами та техніками, якісне виконання самостійних завдань, але ж під час виконання були допущені деякі не значні помилки в колористичному рішенні, або композиційної побудові робіт.</p>
<p>C</p>	<p>Оцінка «добре» виставляється якщо роботи по кожному з</p>

74-81 Добре	завдань відповідають технічним вимогам, самостійні завдання виконані, але ж під час виконання основних завдань були допущені деякі колористичні або технічні помилки, помилки в композиційної побудові робіт.
Д 64-73 Задовільно	Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який представив роботи по кожному з завдань, але не всі роботи відповідають технічним вимогам, демонструють слабе володіння прийомами та техніками, та перероблялись за допомогою викладача.
Е 60-63 Задовільно	Оцінка «задовільно» виставляється якщо студент, демонструє дуже слабе володіння відповідними прийомами та техніками, представлені роботи виконані з помилками та не в повному обсязі, самостійні завдання не відповідають тематиці.
FX 35-59 Незадовільно	Оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання виставляється якщо роботи представлені не по кожному з завдань, та рівень володіння відповідними прийомами та техніками явно недостатній.
F 0-35 Незадовільно	Оцінка «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни виставляється якщо роботи по завданням не представлені, самостійна робота не виконана.

Розподіл балів

Поточний контроль									Разом	Сума
РОЗДІЛ I					РОЗДІЛ II					
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 1.5	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	70	100
Поточний контроль										
10	10	10	10	10	5	5	5	5		
Контроль самостійної роботи									30	
3	4	4	3	4	3	3	3	3		

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	Задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Форми та засоби поточного і підсумкового контролю:

Використання поточного оцінювання дозволяє відстежувати особисті досягнення студентів, хід опановування ними компетентностей освітньої програми, набуття яких необхідне для досягнення результатів навчання.

Поточний контроль результатів навчання здійснюється переважно у формі робочих переглядів художніх робіт студентів, їх обговорення та публічного демонстрування в класі. Рекомендована кількість заходів поточного контролю збігається з кількістю тем робочої програми. Елемент поточного контролю – аналіз помилок, допущених студентом, та конкретні вказівки для їх виправлення.

Підсумковий контроль за рік здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень студентів у формі контрольного заходу, на якому перевіряється набуття ключових компетентностей. Контрольний захід проводиться наприкінці навчального року як творчий перегляд (виставка художніх творчих робіт).

Під час оцінювання художніх робіт результати навчання 2 семестру враховують досягнення студента за темами 1 семестру.

Під час підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Кольорознавство» оцінюються всі компоненти пройденого навчального матеріалу: композиційні рішення, володіння матеріалом, художньою технікою, емоційність втіленого образу, майстерність виконання поставленої задачі на рівні року навчання, з урахуванням індивідуальних можливостей кожного студента.

6. Програма навчальної дисципліни

Нормативна навчальна дисципліна «Кольорознавство» складеться з двох розділів:

Розділ 1. Властивості кольорів

Розділ 2. Історичні етапи розвідку кольорових систем

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Властивості кольорів

Тема 1.1. Хроматичні та ахроматичні кольори

Тема 1.2. Основні і похідні кольори колірної кола

Тема 1.3. Кольоровий тон, прозорість, насиченість кольору

Тема 1.4. Додаткові кольори, та їх властивості

Тема 1.5. Теплі та холодні кольори колірної кола

Розділ 2. Історичні етапи розвідку кольорових систем

Тема 2.1. Міфологічний етап. Кольорова символіка в давньому Китаї

Тема 2.2. Кольоровий символізм Греко-римської античності

Тема 2.3. Кольорова система Середніх віків

Тема 2.4. Кольорова система епохи Ренесансу

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Усього	Усього	Практ.	Самост.р
РОЗДІЛ 1. Властивості кольорів											
Тема 1.1. Хроматичні та ахроматичні кольори	10		4			6					
Тема 1.2. Основні і похідні кольори	13		4		1	8					
Тема 1.3. Кольоровий тон, прозорість, насиченість кольору	8		4			4					
Тема 1.4. Додаткові кольори	10		4			6					
Тема 2.5. Теплі та холодні кольори	17		8		1	8					
РОЗДІЛ 2. Історичні етапи розвідку кольорових систем											
Тема 2.1. Кольорова символіка в давньому Китаї	8		4			4					
Тема 2.2. Кольоровий символізм Греко-римської античності	8		4			4					
Тема 2.3. Кольорова система Середніх віків	8		4			4					
Тема 2.4. Кольорова система епохи Ренесансу	8		4			4					
Усього годин	90		40		2	48					

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
РОЗДІЛ 1. Властивості кольорів		
1	Виконання ахроматичної та хроматичної тонової градації в техніці «лессіровки»	2
2	Виконання ахроматичних та хроматичної тонових відмивок	2
3	Виконання хроматичних тонових відмивок основними кольорами	2
4	Виконання хроматичних колористичних відмивок основними кольорами	2
5	Виконання вправи «сітки» з основними кольорами (3 одиниці)	2
6	Виконання насиченої кольорової відмивки в техніці «а-ля-пріма» (вправа «Планети»)	2
7	Виконання фантазійної композиції в напівпрозорій кольорової гамі	2
8	Виконання вправи «сітки» з додатковими кольорами в техніці «лессіровки»	2
9	Виконання вправи «планети» з додатковими кольорами в техніці «а-ля -пріма»	2
10	Виконання фантазійної композиції на тему «Час» з використанням напів хроматичних кольорів	2
11	Виконання фантазійної композиції на тему «Фантазійні фрукти» в теплої колористичної гамі	2
12	Виконання фантазійної композиції на тему «Підводний світ» в холодної колористичної гамі	2
13	Побудова фантазійного натюрморту побудованому на поєднанні в теплих та холодних кольорів з використанням тонових градацій	2
14	Малювання фантазійного натюрморту побудованому на поєднанні в теплих та холодних кольорів з використанням тонових градацій	2
15	Зображення колірної кола з 24 кольорів	2
16	Оформлення колірної кола з 24 кольорів	2
РОЗДІЛ 2. Історичні етапи розвідку кольорових систем		
17	Побудова геометричних композицій з композиційним центром на тему «Символ сонця»	2
18	Виконання геометричної композицій (з використанням червоного, білого жовтого та чорного кольорів)	2
19	Побудова фантазійних композицій з п'ятьох елементів та центром	2
20	Виконання фантазійної композиції з п'ятьох елементів та композиційним центром (з використанням білого жовтого та чорного кольорів)	2
21	Побудова фантазійної композиції з 7 елементів на тему «Світ кристалів» з використанням білого, червоного, фіолетового, зеленого кольорів	2
22	Виконання фантазійної композиції на тему «Світ кристалів» (з використанням білого, червоного, фіолетового, зеленого кольорів)	2
23	Виконання фантазійної композиції на тему «Всесвіт» з 6 кольорів Леонардо Да Вінче	2
24	Оформлення фантазійної композиції на тему «Всесвіт»	2
	Усього практичних годин	40

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
РОЗДІЛ 1. Властивості кольорів		
1	Виконання ахроматичних та хроматичних тонових градації в техніці «лісіровки» (акварель)	2
2	Виконання ахроматичних та хроматичних тонових відмивок (акварель)	2
3	Виконання хроматичних тонових відмивок основними кольорами в акварельній техніці	2
4	Виконання вправи «сітки» з основними кольорами в техніці «лісеровки»	2
5	Виконання хроматичних тонових відмивок основними кольорами в техніці «а-ля-пріма» (вправа «Планети»)	2
6	Виконання фантазійних композицій та вправ в напівпрозорій та насиченій кольорових гамах	2
7	Виконання фантазійної композиції на тему «Час» з використанням полу хроматичних кольорів	2
8	Виконання вправи «сітки» з додатковими кольорами в техніці «лісіровки»	2
9	Виконання орнаментальної композиції в насиченій кольоровій гаммі з використанням двох пар додаткових кольорів	2
10	Виконання вправи «планети» з додатковими кольорами в техніці «а-ля -пріма»	2
11	Виконання фантазійної композиції на тему «Фантазійні фрукти» в теплої колористичної гамі	4
12	Виконання фантазійної композиції на тему «Підводний світ» в холодній колористичної гамі	4
13	Малювання колірної кола з 24 кольорів в акварельній техніці	4
РОЗДІЛ 2. Історичні етапи розвідку кольорових систем		
14	Виконання геометричної композицій (з використанням червоного, білого жовтого та чорного кольорів)	4
15	Виконання фантазійної композиції з п'ятьох елементів та композиційним центром (з використанням білого жовтого та чорного кольорів)	4
16	Виконання фантазійної композиції на тему «Світ кристалів» (з використанням білого, червоного, фіолетового, зеленого кольорів)	4
17	Виконання фантазійної композиції на тему «Всесвіт» з 6 кольорів Леонардо Да Вінче	4
Усього самостійних годин		48

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Прищенко С.В. (2010) Кольорознавство: навч. посібник/ за ред. проф. Є.А.Антоновича. – К.: Альтерпрес,
2. Печенюк Т. (2009) Кольорознавство. К.: Грані-Т.
3. Іттен Й. (2022) Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. К.: Art Naas.

4. Кириченко М. А., Кириченко І.М. (2002) Основи образотворчої грамоти: навч. Посібник – 2-ге вид., перероб. і доповн. К.: Вища школа,
5. Браэм Г. (2009) Психологія кольору: збірник під ред. С. Л. Удовик. К.: Ваклер.
6. Лисиця В.Т. Колірні моделі та закони поширення світла: навчальний посібник. Х.: ХНУ імені Н.В. Каразіна, 2012. 82 с.
7. Горбатенко Л.П. (2016) Навчальна програма з дисципліни «Кольорознавство» для студентів 1 курсів для студентів заочної форми за напрямом підготовки: 6.020207 «Дизайн». Харків: ХДАДМ.
8. Степанов Н. Н. (1985) Колір в інтер'єрі. К.: Вища школа.
9. Колір у предметному середовищі (2002) Навч. посіб./ за ред. Мигалія С.П.К.: КДІДПМД ім.М.Бойчука.
10. Горбатенко Л.П. (2015) АХРОМАТИКА. Методичні рекомендації з дисципліни «Кольорознавство» для студентів 1-го курсу спеціалізацій «Промисловий дизайн», «Графічний дизайн, «Дизайн інтер'єру». Харків: ХДАДМ.

Інтернет-ресурс

<http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека імені І.В. Вернадського;

<http://www.dnrb.gov.ua/> - Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О.Сухомлинського

Бібліотека українських підручників: <http://pidruchniki.ws/>

http://allref.com.ua/uk/skachaty/Obrazotvorche_mistectvo_z_metodikoyu_vikladannya_-_pedagogichna_nauka

9.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Програма здійснюється з використанням навчально-методичних, наукових друкованих та інтернет-джерел (навчальних, навчально-наочних і навчально-методичних посібників, монографій, науково-популярної літератури, альбомів з репродукціями творів митців
2. Обладнання (ноутбук, комп'ютер); із залученням ілюстративного матеріалу
3. Обладнання для практичних занять з курсу
4. Демонстраційний матеріал, наочність (кращі творчі роботи студентів з методичного фонду).